

Svar på skriftligt spörsmål SSS 600/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om upphandling av spannmål till statens säkerhetsupplag

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 600/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Jari Myllykoski /vänst:

En hur stor andel av den spannmål som förvaras i statens säkerhetsupplag är inhemsk, och vilka åtgärder kommer jord- och skogsbruksministeriet att vidta tillsammans med arbets- och näringsministeriet för att trygga den inhemska livsmedelsproduktionen i fråga om spannmålsodling med tanke på försörjningsberedskap?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det skriftliga spörsmålet hänvisas det till en källuppgift på Försörjningsberedskapscentralens webbplats, där den anmälda självförsörjningsgraden på 80 procent vad gäller råvaror för livsmedelsförsörjning avser läget för den totala inhemska livsmedelsproduktionen på allmän nivå. Självförsörjningsgraden kan variera mycket mellan olika produktgrupper inom jordbruket. När det gäller spannmål har Finlands självförsörjningsgrad under normala skördeår uppvisat ett överskott och Finland har traditionellt varit nettoexportör av spannmål. Den inhemska spannmålsskörden har understigit den inhemska årsförbrukningen endast under de lyckligtvis sällan förekommande missväxtåren.

Försörjningsberedskapscentralen beslutar från fall till fall vilka uppgifter som lämnas till offentligheten vad gäller den spannmål som finns i säkerhetsupplagen. På det allmänna planet konstaterar jord- och skogsbruksministeriet att produktinnehållet i säkerhetsupplagringen måste följa marknadsutvecklingen. När det gäller spannmål har den höga inhemska andelen gjort det möjligt att i huvudsak använda inhemsk spannmål i upplagringen även för råg, vars inhemska andel fortfarande var relativt låg fram till år 2015. Produktinnehållet i säkerhetsupplagringen och möjligheterna till återvinning av lagren påverkas också av den inhemska industrins riktlinjer för behovet att använda olika sädesslag. Till exempel år 2016 övergick de inhemska handelskvarnarna i praktiken nästan helt till att använda inhemsk spannmål. Syftet med återvinningen av säkerhetsupplag för spannmål är att fullt ut utnyttja den goda tillgången på inhemsk spannmål och industrins behov.

Jord- och skogsbruksministeriet upprätthåller aktivt en lägesbild av jordbruket och är väl medvetet om de faktorer som inverkar på den. Bakom den försvårade situationen inom jordbruket ligger den långvariga svaga lönsamheten inom jordbruksproduktionen, den svaga skörden under tillväxtperioden 2021 samt förändringen av den globala livsmedels- och insatsmarknaden, vilken har lett till att tillgången på vissa insatsvaror har försämrats och att priserna har stigit kraftigt sedan hösten 2021. Producentpriserna har inte reagerat lika snabbt på de ökade produktionskostnaderna, vilket har försvagat produktionens lönsamhet och jordbruksföretagens likviditet.

I Finland upprätthålls försörjningsberedskapsverksamhet som är erkänd även internationellt. Statsrådet har ställt upp allmänna mål för försörjningsberedskapen (SRB 1048/2018). I beslutet har livsmedelsförsörjningen fastställts som en av samhällets vitala funktioner som ska tryggas under alla förhållanden och som en av prioriteringarna för försörjningsberedskapen. Regeringen har förbundit sig att upprätthålla och utveckla det finländska jordbruket samt att trygga livsmedelsförsörjningen under alla förhållanden genom att sörja för verksamhetsförutsättningarna för de olika delarna av livsmedelsförsörjningen, den behövliga säkerhetsupplagringen och den övriga beredskapen.

Regeringen genomför statsrådets principbeslut om säkerhetsstrategin för samhället (2017). Enligt strategin genomförs beredskapen genom en verksamhetsprincip för övergripande säkerhet, där myndigheterna, näringslivet, organisationer och medborgare samverkar för att ta hand om samhällets vitala funktioner. Jord- och skogsbruksministeriet vill betona att tryggheten av livsmedelsförsörjningen baserar sig på att jordbruket, inklusive spannmålsproduktionen, har tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar. En viktig faktor för att bevara och förbättra lönsamheten är att utöver att vidta nationella åtgärder påverka Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik så att såväl en tillräckligt omfattande och lönsam primärproduktion som en förädlingsindustri för livsmedel bibehålls i Finland. Strävandet efter detta mål kommer att fortsätta under nästa programperiod för den gemensamma jordbrukspolitiken som inleds 2023 och genom den därtill hörande CAP-planen som utarbetats för förhållandena i Finland. Kärnan i planen är att vi ska ha en aktiv livsmedelsproduktion som är hållbar ur ett helhetsperspektiv och en livskraftig landsbygd, och att dessa stöds också genom många nationella åtgärder och med olika finansieringsmekanismer.

Helsingfors 8.12.2022

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen